

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НПУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
КАФЕДРА ОРТОПЕДАГОГІКИ, ОРТОПСИХОЛОГІЇ ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ВГО «НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІНВАЛІДІВ «ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ»

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
III Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДАГОГІКИ, ОРТОПСИХОЛОГІЇ
ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ»

присвяченої 185-річчю Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
та 100-річчю Факультету спеціальної та інклюзивної освіти

СБОРНИК ТЕЗИСОВ
III Международной научно-практической конференции
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОРТОПЕДАГОГИКИ, ОРТОПСИХОЛОГИИ
И РЕАБИЛИТОЛОГИИ»

посвященной 185-летию Национального педагогического университета имени М. П. Драгоманова
и 100-летию Факультета специального и инклюзивного образования

BOOK OF ABSTRACTS
III International Research and Practical Conference
“TOPICAL PROBLEMS OF ORTHOPEDAGOGY, ORTHOPSYCHOLOGY
AND REHABILITATOLOGY”
to celebrate 185th anniversary of National Pedagogical Dragomanov University
and centenary of the Faculty of Special and Inclusive Education

4-5 жовтня 2019 року
4-5 октября 2019 года
October 4-5, 2019

Запоріжжя, Україна
Запорожье, Украина
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 16.10.2019 р.)*

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 3 від 7 листопада 2019 р.)*

Рецензенти:

Топузов О. М., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту педагогіки НАПН України, член-кореспондент НАПН України, віце-президент НАПН України;

Шульженко Д. І., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психокорекційної педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

За загальною редакцією:

Шевцов А. Г., член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту ліцензування Міністерства освіти і науки України.

Редакційна колегія:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, професор, ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради;

Заплатинська А. Б., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Павленко А. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, професор кафедри соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради;

Хворова Г. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Никоненко Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 4-5 жовтня 2019 р.). За заг. ред. Шевцова А.Г. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2019. 284 с.

Актуальные проблемы ортопедагогик, ортопсихологии и реабилитологии: сборник тезисов III Международной научно-практической конференции (г. Запорожье, 4-5 октября 2019 г.). За общ. ред. Шевцова А.Г. Запорожье : Изд-во Хортицкой национальной академии, 2019. 284 с.

Topical Problems of Orthopedagogy, Orthopsychology and Rehabilitation: Book of Abstracts of the III International Research and Practical Conference held on October 4-5, 2019 in Zaporizhzhia. Research Editor A. Shevtsov. Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytisia National Academy, 2019. 284 p.

ISBN 978-966-8157-72-1

Збірник тез містить матеріали, представлені на III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології» 4-5 жовтня 2019 року (місце проведення – комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради). Напрями роботи конференції: новітні технології корекційної навчально-виховної та реабілітаційної роботи з дітьми з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; актуальні проблеми інклюзивного (інтегрованого) навчання дітей та дорослих з порушеннями моторної сфери; зміст підготовки та перепідготовки фахівців у галузі корекційно-реабілітаційної роботи з особами з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; проблеми професійної реабілітації та працевлаштування дорослих з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; фізична реабілітація, ерготерапія та відновне лікування дітей і дорослих з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; анімалотерапія в контексті розвитку сучасних методів комплексної реабілітації. Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, викладачам, аспірантам, студентам, які цікавляться інноваційним розвитком системи освіти України, актуальними проблемами ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології.

УДК 37.013.82:159.98:364-78

ISBN 978-966-8157-72-1

© Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
РОЗДІЛ 1. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	11
Шевцов Андрій, Черненко Тетяна ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УКРАЇНІ.....	11
Бризгунова Оксана ПРИНЦИПИ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ SMART ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	15
Возчикова Наталія ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РАНЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	18
Галієва Ольга МЕТОДИКА ПРОГРЕСИВНОЇ М'ЯЗОВОЇ РЕЛАКСАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ЗНИЖЕННЯ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	20
Гордієнко Наталія СОЦІОСИСТЕМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРНАТНИХ ОСВІТНЬО- РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ.....	22
Грядун Катерина ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	25
Дергач Маргарита РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОРА ЗАСОБАМИ ПЛЕЙБЕК- ТЕАТРУ.....	26
Доценко Ольга ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОНТОГЕНЕТИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ УНОРМОВАНОГО ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ВІКОМ ВІД 0 ДО 1 РОКУ.....	29
Івашура Наталія СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	31
Калаур Світлана, Сорока Ольга ОРГАНІЗАЦІЯ МЕНЕДЖЕРАМИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ СЛАБОЧУЮЧИМИ ДІТЬМИ.....	33
Каптьол О. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	35
Кетлер-Митницька Тетяна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРНАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	37
Кіріллова Анна AR-ТЕХНОЛОГІЇ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	39
Клочкова Юлія ОСОБЛИВОСТІ ЗАПУСКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	41
Козарик Олександра ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЇ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У СТРУКТУРІ КОРЕКЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	42
Коломоєць Наталія ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАЗОВИХ СЕНСОРНИХ (ЗОРОВОГО, СЛУХОВОГО, ТАКТИЛЬНОГО) КАНАЛІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	45
Korneev V., Sokolovskaya I., Tsybal V. DISABILITIES OF CHILDREN'S HEALTH CONDITIONING CHRONIC INFLUENCE OF THE COMPLEX OF POLLUTANTS OF DIFFERENT NATURE.....	47

Кравцова Карина ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КІНЕЗІОТЕЙПУВАННЯ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	49
Круглик Оксана СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВУ НА АКТИВІЗАЦІЮ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	51
Кудінова Маргарита МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	52
Лапшина Ірина, Лупінович Світлана АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯ.....	55
Лопатинська Наталія ОСОБЛИВОСТІ МІЖПІВКУЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕНЬ МОТОРНОГО ПРОФІЛЮ.....	59
Македонська Ольга ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ОБРОБКИ СЕНСОРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	63
Мосаєв Юрій ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ГАРДЕНОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ.....	65
Нечипоренко Валентина СИСТЕМНИЙ РОЗВИТОК ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ АКАДЕМІЇ ЯК ВІДКРИТОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНЬОЇ ІНСТИТУЦІЇ.....	67
Павленко Анатолій МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ БІОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В ОРТОПЕДАГОГІЦІ І РЕАБІЛІТОЛОГІЇ.....	72
Пазюк Ксенія КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІКУВАЛЬНО-ФІЗКУЛЬТУРНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	73
Позднякова Олена ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО СУПРОВОДУ КОРЕКЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ.....	75
Рассказова Ольга КНИГИ-СОЦІАЛЬНІ ІСТОРІЇ – НОВІТНІЙ ЗАСІБ ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШЕГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	78
Сасенко Тетяна ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БАЗИ МОВЛЕННЯ У НЕМОВЛЕННЄВИХ ДІТЕЙ.....	80
Сафонов Артем ФОРМУВАННЯ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЦП.....	82
Сафронова Кристина ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	85
Сілявіна Юлія ЗМІСТОВНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	86
Соловій Ярослава ТЕМАТИЧНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ.....	90
Тимощук Ірина ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПІСКОВОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ..	92
Торцева Маргарита ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ПРОЯВУ ТА КОРЕКЦІЇ ДИЗАРТРИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	94
Truskovska Zenija, Iljina Tatjana FROM THE EXPERIENCE OF WORKING WITH CHILDREN WITH IMPAIRED MUSCULOSKELETAL SYSTEM FUNCTIONS IN MULTISENSORY EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF SCHOOL - DEVELOPMENT CENTER.....	96
Турубарова Анастасія ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ФУНКЦІЙ ОПОРНО- РУХОВОГО АПАРАТУ.....	99

Андріянова Ольга ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РАНЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	101
Бараненкова Дар'я СУЧАСНІ РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ДИТЯЧИЙ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ.....	104
Шульга Стефанія СТИМУЛЯЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ІЗ ДЦП ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ.....	106
Ялова Ольга, Іншина Ірина ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	108
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОГО (ІНТЕГРОВАНОГО) НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОТОРНОЇ СФЕРИ.....	110
Андрєєва Наталія ВЕБІНАР ЯК МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ З ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	110
Андрейченко Дар'я ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ).....	112
Анісімова Людмила ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ДЕФЕКТОЛОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	116
Антонова Марія ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	118
Афузова Ганна ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	120
Бавшина Руслана СПЕЦИФІКА МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЦП.....	122
Горшкова Галина ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	125
Єрмаков Іван ЖИТТЄТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	127
Заплатинська Анна СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	136
Кіктенко Інна, Іскоростенська Юлія, Онищенко Юлія ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	139
Клопота Євгеній, Клопота Ольга, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ Я-ОБРАЗУ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	141
Комаренко Ксенія РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	143
Лапа Віра ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРЕНІНГОВОЇ ПСИХОТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	144
Лоцман Ольга ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ДІТЕЙ.....	147
Липинська Тетяна, Петренко Світлана ШЛЯХИ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І РОДИНОЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	149
Маврін Віталій, Хлібець Євген СТАНОВЛЕННЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СУБ'ЄКТА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	151

Міщенко Інна РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	154
Омельянович Ірина, Попів Юлія ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	157
Липинська Тетяна, Петренко Світлана ШЛЯХИ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І РОДИНОЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	158
Руколяньська Наталія ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	161
Сазонов Данило АНАЛІЗ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЖИТТЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ».....	162
Саніна Яна ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ООП У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	163
Сасіна Ірина, Онищенко Ольга МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	165
Клименко Елена, Смолькина Татьяна ВИДЫ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ПРИ РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ.....	168
Степанець Іван, Яцинік Алла ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	170
Фараджева Аліна ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ.....	172
Фурман Ольга ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА БАЗА ОРТОПЕДАГОГІКИ ТА ОРТОПСИХОЛОГІЇ.....	174
Хворова Ганна ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМПЕТЕНТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ В БАТЬКІВ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ.....	176
Шульженко Діна БІНАРНИЙ ПІДХІД В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ.....	179
РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	181
Афузова Ганна ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	181
Бавольська Оксана АКТУАЛЬНИЙ ДОСВІД МИКОЛАЇВЩИНИ: «SCAFFOLDING». МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ У НАПРЯМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ СВІТИ.....	183
Бочелюк Віталій ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ГАЛУЗІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	185
Григоренко Т. В. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПСИХОЛОГІВ (СПЕЦІАЛЬНИХ, КЛІНІЧНИХ) У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.....	187
Ільїна Оксана ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНИХ ЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ У ПІДЛІТКІВ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	189
Ковальчук Жанна ВИЗНАЧАЛЬНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	191

Кротенко В. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЯК ФАКТОР ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ ІЗ ДИСФУНКЦІОНАЛЬНИХ СІМЕЙ.....	193
Літвінські Наталія ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕННЯМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВНЗ.....	196
Леощенко Дмитро ЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	199
Никоненко Наталія ДО ПИТАННЯ ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ ДИРЕКТОРІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ТА ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	200
Пономарьова Галина, Проскурняк Олена ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ ТА ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ (КОМБІНОВАНИМИ ПОРУШЕННЯМИ).....	203
Стасюк Інна ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ МОЛОДІ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	205
Сташук Ольга ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ РАННЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	207
Черненко Тетяна ЗАЧАТКИ ПІКЛУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УКРАЇНІ (З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧАТКУ ХІХ СТ.).....	211
РОЗДІЛ 4. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ ТА ВІДНОВНЕ ЛІКУВАННЯ ДІТЕЙ І ДОРΟΣЛИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	214
Бажмін Володимир ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДЛІТКІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ЦЕНТРУ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	214
Бандуріна Катерина ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ СКОЛІОЗІ.....	216
Баришок Тетяна МКФ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ЯКОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ.....	218
Бєсєда Володимир ВПЛИВ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ НА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	220
Борисов Вячеслав, Лупінович Світлана ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТАНУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ У СТУДЕНТСЬКІЙ ГРУПІ І АКАДЕМІЧНОЮ УСПІШНІСТЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ».....	222
Бочков Павел ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА РАЗВИТИЯ ПОСТУРАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ У ДОШКОЛЬНИКОВ С НАРУШЕНИЯМИ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА.....	224
Vindiuk Olha FORMATION OF HEALTHY LIFESTYLE OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN IN THE USA.....	226
Віндюк Павло ЗАСТОСУВАННЯ РЕФЛЕКТОРНОЇ ЛОКОМОЦІЇ ЗА МЕТОДОМ ВОЙТИ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	228
Волкова Світлана ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ.....	230
Гончаренко Олександр АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ.....	232
Кантаржи Віталій СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТРУДОТЕРАПІЇ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	234
Кіріллова Анна РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК У ДІТЕЙ ІЗ ДИЗАРТРИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ПРИ ДЦП.....	237
Литвиненко Аліна ЕРГОТЕРАПІЯ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ДЦП.....	238

Мога Микола ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ В КОРЕКЦІЙНОМУ ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗІ СПАСТИЧНИМ СИНДРОМОМ РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ.....	240
Одинець Тетяна, Бріскін Юрій ОСОБЛИВОСТІ ФАКТОРНОЇ СТРУКТУРИ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ ЖІНОК ІЗ ПОСТМАСТЕКТОМІЧНИМ СИНДРОМОМ ІЗ РІЗНИМИ РІВНЯМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ.....	242
Одинець Тетяна, Панченко Іван ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ОСІБ ПІСЛЯ ПЕРЕЛОМІВ ПРОКСИМАЛЬНОГО ВІДДІЛУ ПЛЕЧОВОЇ КІСТКИ.....	245
Панов Микита ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАДАПТАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	248
Пенькова Дар'я СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	250
Пронін Анатолій СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ЕНДОПРОТЕЗУВАННІ КОЛІННОГО СУГЛОБА.....	252
Soroka V., Sokolovska I. PEROXIDE OXIDATION OF LIPIDS IN CHRONIC INFLAMMATION.....	254
Сергата Наталія ХАРАКТЕРИСТИКА ІСНУЮЧИХ СУЧАСНИХ МЕТОДИК ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОГО СТЕРЕОТИПУ ХОДЬБИ У ДІТЕЙ ІЗ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	256
Сергатий Микола ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ ІЗ ПЛОСКОСТОПІСТЮ.....	258
Середа Оксана ІПОТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНІЙ ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО- РУХОВОГО АПАРАТУ.....	261
Тріпак Мар'ян, Гуменюк Ірина ПРАГМАТИЗМ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО КОЛЕДЖУ: ПАРАДИГМА ФАХОВОЇ ПРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	263
Храпач Катерина ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	266
Штепенко Анастасія, Яценко Світлана ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ОСІБ ІЗ ПОРУШЕННЯМ СТОПИ.....	268
РОЗДІЛ 5. АНІМАЛОТЕРАПІЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	270
Беляєва Ольга МАЛЮВАННЯ ІЗ СОБАКОЮ, ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ. ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТУ «МАЛЮВАННЯ ІЗ СОБАКОЮ».....	270
Бураго Ганна, Берегела Ольга, Мірошников Олександр ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІПОТЕРАПІЇ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ МОВИ.....	273
Вдовиченко А., Кулько М. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КАНІСТЕРАПІЇ В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ «ВІДРОДЖЕННЯ».....	274
Кравець Ніна, Яцемірська Тетяна ПРИРОДА – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	276
Шаповалова Ірина ІПОТЕРАПІЯ ЯК СУЧАСНИЙ МЕТОД КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ РАННІМ ДИТЯЧИМ АУТИЗМОМ.....	278
УХВАЛА.....	281

У структурі комунікативної компетентності старших дошкільників із дитячим церебральним паралічем нами визначаються наступні характеристики: зовнішні характеристики комунікативної компетентності (спілкування з дорослими та однолітками, формування комунікативних навичок, формування мотивації до мовленнєвого висловлювання); внутрішні характеристики комунікативної компетентності (розвиток довільної регуляції сенсомоторної активності, розвиток вербально-логічних компонентів пізнавальної діяльності, формування мовної і мовленнєвої компетенції старших дошкільників).

Таким чином, проведений обсяг робіт дозволив нам виділити наступні напрями моделювання комунікативної діяльності старших дошкільників із ДЦП:

- поетапне навчання специфічним ігровим діям і відносинам при використанні спеціальних комунікативних вправ і завдань;
- компенсація недостатнього комунікативного досвіду у процесі гри;
- компенсація і збагачення емоційного і соціального досвіду спілкування дітей методом цілеспрямованої організації і моделювання ігрових ситуацій.

Корекційна робота з формування комунікативної компетентності старших дошкільників із ДЦП в умовах Центру ранньої соціальної реабілітації передбачає створення індивідуальних програм корекційно-розвиткової логопедичної роботи з урахуванням особливостей і можливостей кожної дитини, недопустимість стандартизації методичних прийомів та засобів педагогічного впливу, підбір оптимального за змістом і кількістю дидактичного матеріалу, а також оптимальної форми організації корекційно-розвиткових логопедичних занять.

Проблема формування комунікативної компетентності старших дошкільників із ДЦП вимагає від учителя-логопеда компетентної корекційно-спрямованої логопедичної роботи на основі комплексного та індивідуального підходу через створення оптимального розвивального середовища і залучення старших дошкільників із церебральним паралічем до сумісної комунікативно-мовленнєвої діяльності з дорослими та однолітками.

Встановлення соціальних відносин та ефективний розвиток різних форм спілкування під час використання різноманітних комунікативних ситуацій на логопедичних заняттях сприяють збагаченню індивідуального досвіду старших дошкільників, виховують «відчуття іншого», формують здатність ініціювати та підтримувати розмову, звертатися за допомогою, працювати у команді, домовлятися, узгоджувати свою позицію та, у разі потреби, поступатися власними інтересами на користь інтересів соціальної групи.

Список використаних джерел:

1. Богуш А. М. Лінгводидактика в сучасних закладах освіти. Одеса, 2001. 269 с.
2. Піроженко Т. О. Мовленнєве зростання дошкільника. Київ, 1999. 39 с.

УДК 378.18

Ольга Галієва,
старший викладач кафедри психології
КЗВО «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» ЗОР,
м. Запоріжжя, Україна

МЕТОДИКА ПРОГРЕСИВНОЇ М'ЯЗОВОЇ РЕЛАКСАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ЗНИЖЕННЯ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Майбутні психологи повинні вміти використовувати певні засоби та прийоми для подолання ситуацій, які можуть викликати прояви тривожності, що передбачає розвиток ефективних патернів саморегуляції. Виходячи із цих уявлень, вивчалися та розроблялися найрізноманітніші методи саморегуляції серед яких і методика прогресивної м'язової релаксації [2]. Розкриємо суть цього методу.

Методика прогресивної м'язової релаксації була розроблена Е. Джекобсоном у 1920 р. [цит. за 4, с. 458]. Е. Джекобсон виходив із того факту, що емоційне напруження обов'язково супроводжується напругою поперечносмугастих м'язів, а заспокоєння – їх релаксацією. Згідно із цією думкою, Е. Джекобсон припускає, що розслаблення мускулатури повинно супроводжуватися зниженням рівня нервово-м'язового напруження [5]. Таким чином, в основу цієї методики покладено твердження про те, що розум і організм людини знаходяться в тісному і міцному взаємозв'язку [4, с. 458].

На початкових етапах засвоєння цього методу, пише В. Розов, пацієнти намагаються осмислити та навчитися диференціювати ті відчуття, які pojawiaються при вибірковій нарузі. Після чого у процесі засвоєння шістьох провідних етапів проводиться тренінг розслаблення м'язів рук, ніг, дихальних м'язів, м'язів очей, органів артикуляції. Ті прийоми розслаблення, які пацієнти опановують у спокійному стані, згодом застосовуються в тривогогенних ситуаціях. Отже, цілеспрямоване розслаблення м'язів має супроводжуватися зниженням рівня нервово-м'язової напруги.

Під час реєстрації об'єктивних ознак емоцій, як зазначає В. Розов, було помічено, що різному типу афективного реагування відповідає напруга певної групи м'язів. Зокрема, депресивний стан супроводжується деякою напругою дихальних м'язів; страх – спазмом м'язів артикуляції та фонації. Згідно Е. Джекобсона, в процесі довільного зняття напруги визначеної групи м'язів («диференційованої релаксації») є можливим вибірковий вплив на негативні емоції. Під релаксацією він мав на увазі не тільки релаксацію м'язів, але і стан, який є протилежним психічній активності. Лікування починалося з бесіди з хворими, під час якої лікар пояснював механізми лікувального впливу м'язової релаксації, підкреслював, що основною метою цього методу є досягнення довільного розслаблення поперечносмугастих м'язів у спокійному стані [6].

Процес прогресивної м'язової релаксації складається з трьох основних стадій: вироблення навичок довільного розслаблення окремих м'язових груп у спокійному стані; формування комплексних навичок розслаблення всього тіла або окремих його частин спочатку в стані спокою, а потім і під час будь-якої діяльності (читання, письмо тощо); формування навичок розслаблення в тих життєвих ситуаціях, в яких необхідно зняти або зменшити прояви гострих афективних переживань, психічного напруження [1].

Напруження м'язів має бути спочатку максимально інтенсивним, а потім поступово знижуватися. Увага концентрується на відчутті мінімальної напруги м'язів та їхнього повного розслаблення. Потім засвоюється вміння напружувати і розслаблювати інші м'язи тіла. Кожний цикл «напруга-розслаблення» для кожної групи м'язів триває майже 1 хвилину та повторюється від 3 до 6 разів. М'язи напружуються в процесі затримки дихання, після здійснення вдиху протягом 15–20 секунд, а розслаблюються під час видиху. Вправи засвоюються поступово. До наступної вправи переходять після засвоєння попередньої [6].

Д. Грінберг посилаючись на дослідження вчених зазначає, що розслаблення скелетних м'язів сприяє процесу розслаблення всієї мускулатури, разом із цим, травної та серцево-судинної систем; допомагає при головних болях, болях в спині. Наслідки затискувань та нераціональної м'язової напруги можуть бути нівельовані або пом'якшені за допомогою регулярних занять прогресивною м'язовою релаксацією [3].

Таким чином, прогресивна м'язова релаксація успішно допомагає розслабитися і не вимагає спеціального обладнання. Крім цей метод позитивно впливає на фізіологічний та психологічний стан людини. Ми вважаємо, що майбутні психологи повинні вміти використовувати метод прогресивної м'язової релаксації для подолання ситуацій, які можуть викликати тривожність, та формування ефективних патернів поведінки в процесі виникнення ситуативної тривожності.

Список використаних джерел:

1. Бодров В. А. Психологический стресс : развитие и преодоление. Москва : Per Se, 2006. 523 с.
2. Галієва О. М. Методи саморегуляції ситуативної тривожності майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки. *Теоретичні і прикладні проблеми психології* : збірник наукових праць. Сєвєродонецьк, 2019. № 2 (49). С. 65–79.
3. Грінберг Дж. Управление стрессом : 7-е изд. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 496 с.

4. Карвасарский Б. Д. Психотерапевтическая энциклопедия. Санкт-Петербург : Питер, 2006. 752 с.
5. Лазуренко С. І. Можливості аутогенного відновлення психофізіологічного стану людини. *Проблеми сучасної психології*: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. Вип. 28. С. 557–678.
6. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посібн. Київ : Кондор, 2005. 278 с.
7. Кудінова М. С. Ресурси стресостійкості особистості. *Європейські перспективи сенсу життя : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (11 травня 2018 р.)*. Запоріжжя : КПУ. С. 77–79

УДК 376.02

Наталія Гордієнко,
кандидат соціологічних наук, доцент,
м. Запоріжжя, Україна

СОЦІОСИСТЕМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРНАТНИХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ

Серед розпочатих реформ системи освіти України однією з найбільш масштабних є кардинальна трансформація мережі інтернатних навчальних закладів, одним із наслідків якої буде значне скорочення їхньої кількості. Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 526-р [5], передбачає фундаментальні зміни системи шкіл-інтернатів. Забезпечення позитивної спрямованості цих змін і мінімізація їх потенційних негативних наслідків можливі за умови наукової і методичної підтримки реформи з урахуванням широкого діапазону існуючих експертних оцінок, зокрема, з боку співтовариства працівників інтернатних закладів реабілітаційного призначення. Організаторами реформи також має враховуватися наявна широка дискусія між різними соціальними суб'єктами з приводу доцільності збереження системи освітньо-реабілітаційних закладів інтернатного типу та імовірних наслідків деінституціалізації системи догляду та виховання соціально вразливих дітей.

В цих умовах зростає актуальність соціально-педагогічної рефлексії ролі шкіл-інтернатів реабілітаційного призначення в українському суспільстві в контексті їх визначеного функціонального призначення. Зокрема, потребують ґрунтовного вивчення особливості соціальної організації освітньо-реабілітаційних закладів інтернатного типу, які, у значній мірі, детермінують відповідність їхньої діяльності ціннісно-смісловим і нормативним стандартам суспільного буття, визначаючи готовність випускників шкіл-інтернатів до успішної соціалізації і реалізації висхідної життєвої траєкторії.

Для вивчення специфіки соціальної організації шкіл-інтернатів реабілітаційного призначення важливе значення має соціологічний аналіз цієї проблеми, яка виступає на перший план у зв'язку з потребою розробки нової, соціально схвалюваної моделі інтернатного освітньо-реабілітаційного закладу як відкритої інституції. Серед вітчизняних і зарубіжних вчених значний внесок в аналіз соціокультурного підходу і соціокультурних феноменів зробили М. Вебер, Ю. Вишневський, Є. Грунт, Л. Іонін, Н. Черниш та ін. А. Темницький проаналізував загальні дослідницькі можливості категорії «соціокультурність» [6]. Соціокультурні чинники соціального моделювання розкрила О. Баханова [1]. Л. Кримчак, за підсумками соціологічного аналізу, довела визначальну роль соціокультурних цінностей у проектуванні та практичному забезпеченні сучасної системи соціальної роботи [3].

Методологічно значущою є розроблена Ю. Романенком загальна соціосистемологічна модель соціальної організації, в якій репрезентовані її якісні аспекти: світоглядно-цільові, ціннісно-сміслові та нормативно-рольові [7]. Цю модель можна розглядати як теоретико-методологічну матрицю для аналізу соціокультурних компонентів освітньої організації шкіл-інтернатів реабілітаційного призначення. Слід відзначити публікації В. Бочарової, С. Григор'єва, Л. Гусякової, К. Кузьміна, Г. Медведєвої та інших

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
III Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДАГОГІКИ, ОРТОПСИХОЛОГІЇ
ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ»

присвяченої 185-річчю Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
та 100-річчю Факультету спеціальної та інклюзивної освіти

4-5 жовтня 2019 р., м. Запоріжжя

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

За загальною редакцією
доктора педагогічних наук,
професора А. Г. Шевцова

Літературний редактор – Є. Шатохіна
Комп'ютерна верстка та макет – П. Демченко
Дизайн обкладинки – Т. Геворкян-Тарасова

Матеріали тез подані мовою оригіналу.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір,
точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних,
власних імен та інших відомостей

Підписано до друку 07.11.2019
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Arial Narrow. Друк Riso.
Ум. друк. арк. 33,02.
Наклад 300 пр. Зам. №80

Видавництво комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Україна, 69017, м. Запоріжжя, вул. Наукове містечко, 59 (о. Хортиця).

Свідоцтво: ДК №5058 від 10.03.2016 р.
тел./факс: +38 (061) 286-53-04, 283-20-01.

E-mail: p26052017@gmail.com

E-mail: info@khnnra.zp.ua

Сайт: khnnra.edu.ua